

SXEDIO.90J

15.5.1939: ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗ ΛΕΟΝΤΙΟΥ. Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ ΟΠΟΥ ΤΟΝ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕ Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΥΚΚΩΤΗΣ

Η δίκη του Τοποτηρητή του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Μητροπολίτη Λεόντιου συνεχίστηκε και το απόγευμα της **15 Μαΐου 1939** και στην απογευματινή συνεδρία παρατέθηκαν στοιχεία σχετικά με τα όσα είχε αναφέρει ο Λεόντιος στη διάρκεια επίσκεψης του στη Λάρνακα.

Η συνέχεια της δίκης σύμφωνα με την εφημερίδα "Ελευθερία" έχει ως εξής:

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ Κ. ΧΟΠΛΑΡΟΥ: Τρίτος μάρτυς καλείται ο κ. Κώστας Χόπλαρος, αστυνομικός εκ Κυθρέας, ο οποίος καταθέτει τα εξής:

Κατά την **22**αν Απριλίου παρευρισκόμην εις το Συνοδικόν της Μητροπόλεως Λάρνακος. Ήσαν περίπου τριακόσιοι άνθρωποι προς τους οποίους ωμίλησεν ο Τοποτηρητής. Τον άκουσα να τους λέγη τα ακόλουθα: "Ευχαριστώ πολύ διά την υποδοχήν που μου εκάματε και απ' ότι βλέπω εδώ ο ελληνισμός δεν μπορεί να καταστραφή οποιανδήποτε πίεσιν και αν εξασκήσουν.

Γνωρίζετε ότι η Εκκλησία υπό τας παρούσας περιστάσεις καταπιέζεται, αλλά ο Ελληνισμός ομοιάζει με τον Έλληνα στρατιώτην, ο οποίος πολεμά, νικάται, αλλά αμέσως εγείρεται διά να πέση πάλιν εις την μάχην. Ξέρετε ότι ο Μητροπολίτης είναι ο αρχηγός της Εκκλησίας και ως τοιούτος είναι ο φυσικός Εθνάρχης του λαού. Η εκκλησία υπό τας παρούσας περιστάσεις δεν μπορεί να είναι μακρυστά αδιάφορος από τους πόθους του φιλελευθέρου Έλληνα λαού. Ξεύρω ότι πολλοί από σας είναι οικογενειάρχαι με πολλές υποχρεώσεις, αλλά εις ένα πράγμα είμαι βέβαιος ότι αν οι περιστάσεις το καλέσουν, είσθε έτοιμοι να θυσιάσετε και την ζωήν σας ακόμη".

Είναι ήδη **1** περίπου και η συνεδρίασις διακόπτεται διά να συνεχισθή την **2.10** μ.μ. ώραν.

Από της μεσημβρίας ισχυρά έκτακτος αστυνομική δύναμις εξεκένωσεν όλας τας προς το Δικαστήριον αγωγύσας παρόδους και δεν επέτρεπε την δι' αυτών διέλευσιν ή μη εις εξαιρετικάς περιπτώσεις. Το κοινόν εκρατήθη εις μακράν απόστασιν από το δικαστήριον. Αρκετοί χωρικοί ιδίως εκ Πιτσιλιάς είχον κατέλθη διά να παρακολουθήσουν την δίκην.

Την 2.15 μ.μ. ώραν επαλαμβανομένης της συνεδριάσεως, η υπεράσπισις διά τον κ. Τορναρίτη παρουσιάζει έκδοσιν του "Εμπρός" χθεσινής ημερομηνίας, και δηλοί εις το δικαστήριον ότι εν αυτώ σχολιάζεται υπό του εκδότου η παρούσα υπόθεσις, ενώ είναι ήδη εκκρεμής ενώπιον του δικαστηρίου και ότι αν και θεωρή ότι το ζήτημα θα αναφερθή ως το Ανώτατον Δικαστήριον διά τα περαιτέρω εν τούτοις δεν θεωρεί άσκοπον να το αναφέρει και εις το παρόν δικαστήριον σήμεραν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ διά την πληροφορίαν σας. Πάντως ήλθα σήμεραν εις το Δικαστήριον χωρίς να έχω υπ' όψιν τα σχόλια, τα οποία αναφέρετε ότι δημοσιεύει το "Εμπρός" εις τη χθεσινήν έκδοσιν. Άλλως θα έκαμνα παρατηρήσεις επ' αυτών.

ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ: Και εγώ θα έκαμνα ωρισμένας παρατηρήσεις εν τοιαύτη περιπτώσει.

Εις το σημείον τούτο ο κ. Πρόεδρος απευθυνόμενος εις τον κ. Ασμουρ, εν σχέσει με τη εκτεθείσαν κατά τη πρωίαν επιστολήν, ημ/νίας 22/5/38 λέγει ότι έχει να παρατηρήση ότι δεν απεδείχθη, ούτε είναι βέβαιον, αν η επιστολή αύτη εστάλη ή όχι ή εάν είναι πρωτότυπον της επιστολής ή αντίγραφον ταύτης.

Κατόπιν εκλήθη ο μάρτυς Κώστας Χόπλαρος, όστις συνεχίζων την κατάθεσιν του εν σχέσει προς τα υπό του Σ. Τοποτηρητού, λεχθέντα εν τω Συνοδικώ Λάρνακος κατέθεσε ότι ο Τοποτηρητής είπε τα εξής:

"Εμεγάλωσα μέσα εις τες κακουχίες και εις τες δυστυχίες και ένα μόνο πράγμα διαπίστωσα: Ο ελληνισμός δεν μπορεί να καταστραφή. Ο Ελληνισμός αναγνωρίζεται από όλους και από αυτούς τους

Αγγλους, οι οποίοι είναι πραγματικοί Αγγλοι. Εύχομαι εις όλους εκπλήρωσιν των πόθων σας, και μαζί με αυτούς και εκπλήρωσιν των πόθων της ελληνικής αυτής νήσου".

ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ: Αντιλαμβάνομαι ότι εσύ έδωσες αυτές τις πληροφορίες;

ΜΑΡΤΥΣ: Παρηκολούθησα την υποδοχήν του Μητροπολίτου εις το Συνοδικόν, και έδωσα κατάθεσιν. Εκείνο που κατέθεσα είναι από ότι ενθυμούμουν. Νομίζω πως μετέδωσα εις τους ανωτέρους ότι ενθυμούμουν. Επειδή είναι ζήτημα μνήμης μπορεί να μετέδωσα εις τους ανωτέρους μου όχι κατά την σειράν και την έννοιαν, την οποίαν ηκολούθησαν ο Μητρολίτης εις τον λόγον του. Εγραψα την κατάθεσιν μου, **15** λεπτά ύστερα από ότι τη ήκουσα. Η ομιλία του Τοποτηρητού εκράτησε **20** λεπτά.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Θέλεις να πης και θέλεις να γίνης πιστευτός από τον κ. Πρόεδρο ότι εις τη ομιλίαν των **20** λεπτών την εθυμείσαι κατά σειράν και την έννοιαν ταύτης;

ΜΑΡΤΥΣ: Εις την κατάθεσιν μου ανέφερα όπως λέγω ότι ενθυμούμαι. Παραδέχομαι ότι η ανθρώπινη μνήμη δεν είναι αλάνθαστος. Είναι γεγονός ότι η επίσκεψις του τοποτηρητού ήτο η πρώτη την οποία έκαμνε κατά την διάρκειαν του τελευταίου έτους. Είναι γεγονός ότι εγένετο υποδοχή εις το Συνοδικόν της Μητροπόλεως. Δεν ξέρω γιατί έκαμαν αυτήν την υποδοχήν. Προ της ομιλίας του τον προσεφώνησεν ο Αρχιμανδρίτης κ. Μακάριος Μαχαιριώτης. Δεν ξεύρω τι είπεν ο Αρχιμανδρίτης, έφθασα όταν ετελείωνε την ομιλίαν του, αλλά δεν μπορώ να είπω τι είπεν, ωμίλησε τρία λεπτά.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Ως προς το περιεχόμενον της ομιλίας η σειρά είναι όπως την κατέθεσες ενόρκως;

ΜΑΡΤΥΣ: Οχι εν πάση λεπτομερεία.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Μπορείς να πης εις τον κ. Πρόεδρον που είναι που δεν υπάρχει ακριβώς η πραγματική σειρά.

ΜΑΡΤΥΣ: Οχι.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Θα συμφωνής ότι μία παράγραφος μεταφερομένη από την θέσιν της εις άλλην σειράν αλλάσσει ολόκληρον το νόημα της ομιλίας;

ΜΑΡΤΥΣ: Εάν είναι κυρία πρότασις, δεν κάμνει καμμίαν διαφοράν.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Είπες ότι "η Εκκλησία, υπό τας σημερινάς περιστάσεις καταπιέζεται". Και αμέσως είπες ότι "μοιάζει με Έλληνα στρατιώτην, ο οποίος νικάται και σηκώνεται αμέσως και αγωνίζεται". Ευρίσκεις καμμίαν λογικήν σειράν εις αυτά.

ΜΑΡΤΥΣ: Οι δύο προτάσεις είναι διαφορετικές. Πιθανόν να είπε και άλλες φράσεις εις το μέσον τας οποίας δεν συνέλαβον.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Αλλά συμφωνείς ότι ο Τοποτηρητής, με την μόρφωσιν, η οποία τον διακρίνει, δεν ημπορεί να κάμη τοιαύτας ομιλίας;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όταν θα αγορεύσετε, να κάμετε τας παρατηρήσεις αυτάς.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Είμαι υποχρεωμένος να παρατηρήσω ότι δεν ημπορούν να είναι ακριβείς τοιαύται καταθέσεις.

ΑΣΜΟΥΡ (προς τον μάρτυρα): Επήγες σε ένα άλλον αστυνομικόν εις την υποδοχήν.

ΜΑΡΤΥΣ: Εάν ο άλλος αστυνομικός επήγεν διά τον ίδιον σκοπόν δεν γνωρίζω.

Ακολουθως εκλήθη ο μάρτυς Παύλος Παυλικάς, αστυνομικός, όστις κατέθεσεν ότι και ούτος μετέβη εις την Μητρόπολιν Κιτίου, κατά την υποδοχήν του Τοποτηρητού και ότι εκράτησε σημειώσεις της ομιλίας του εκ μνήμης. Κατέθεσε τα αυτά περίπου, ως ο προηγούμενος μάρτυς.

Ο μάρτυς αντεξητάσθη δκά μακρόν υπό του κ. Τορναρίτη:

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Γνωρίζετε εάν καταπιέζεται η Εκκλησία;

Ο κ. Πρόεδρος δεν επιτρέπει την ερώτησιν.

Ο μάρτυς Παύλος Παυλίδης, Λοχίας εν Λάρνακι,

κατέθεσεν ότι παρηκολούθησε την ομιλία του Μητροπολίτου εις την Εκκλησίαν Αγίου Γεωργίου Λάρνακος. Δεν εκράτησε σημειώσεις. Εγραψεν ότι ενεθυμείτο μισήν ώραν μετά το κήρυγμα. Δεν έγινε διατάραξις της τάξεως. Ηκούσθη μόνον μια φωνή "μπράβο αηδόνι".

Ο μάρτυς Χρήστος Σοφοκλέους λοχίας κατέθεσεν όσα περίπου και ο προηγούμενος μάρτυς, ειπών ότι ο Μητροπολίτης ωμίλησε περί φιλοβρετανικών αισθημάτων των Ελλήνων και ότι "τώρα που είναι σύμμαχοι και φίλοι η Αγγλία και η Ελλάς, ελπίζομεν εις τον Θεόν να πραγματοποιηθούν οι πόθοι μας".

Δεν αντελήφθην, διατάταξιν της τάξεως,

Ο μάρτυς αντεξετάσθη υπό του κ. Γαλατοπούλου.

Ακολούθως εκλήθη ο μάρτυς κ. Τεύκρος Μιχαηλίδης καταθέσας ότι ο Μητροπολίτης Πάφου είναι Αγγλος υπήκοος.